

KT-514/2008.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala
Területfejlesztési Közbeszerzési és Vagyonkezelési Főosztály

Mell.
száma: Előadó: Ivan Z.

Miskolc

Városház tér 1.
3525

Tárgy: Területrendezési Tervvel kapcsolatos észrevételek

Köszönettel megkaptuk a Megyei Közgyűlés Elnökétől a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területrendezési Terv felülvizsgálat, javaslattevő fázis- véleményezési anyagát, mellyel kapcsolatban észrevételeinket, véleményünket – alapvetően és elsődlegesen a MTESZ. B.A.Z. Megyei területi szervezetének észrevételeire alapozva- készítettük el.

Mindenekelőtt köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki a kezdeményezőknek és az anyag összeállítóinak, hogy ilyen nagy feladatot áttekinthető módon és még érthető terjedelemben dolgoztak ki. Természetesen köszönet illeti a terv készítés korábbi fázisaiban hozzászólókat is kiegészítésük, észrevételük megtételéért.

Ezen nagy volumenű munka természetesen nem lehet minden fontos részletre tekintettel, nem lehet minden vizsgált területen teljes, illetve hiánytalan.

Ezért – a dicsérő szavakat fenntartva és aláhúzva – kérjük fogadja megértéssel a B.A.Z. Megye Közgyűlése és az anyag összeállítói jó szándékú kritikánkat és kiegészítő javaslatainkat.

(Véleményünk és észrevételeink kialakításában résztvevő munkatársaink kritikájukat és javaslatukat a megye és az ország egészének kellő ismerete, hazánk állapotának folyamatos figyelése és a megyében eltöltött több évtizednyi idő tapasztalatainak figyelembevételével fogalmazták meg.)

A Területrendezési Terv felülvizsgálat, javaslattevő fázis-véleményezési anyaggal kapcsolatos észrevételeinket alábbiakban először általánosságban, majd az egyes tervfejezetekhez kapcsolódóan konkrét hivatkozással adjuk meg.

1. Általános észrevételek:

1.1.

Az igen terjedelmes anyag tartalomjegyzékben feltüntetett tagolása eltér a szokásostól. (Különösen igaz ez az olyan olvasó számára, aki elsősorban az ő szűkebb pátriájának helyzetét, körülményeik jobbrafordulását szeretné kiolvasni az anyagból.)

Javasoljuk, hogy ezt a terjedelmes anyagot legalább „kistérségekre” lebontva tegyék érthetőbbé és hasznosabbá minden érintett állampolgár, de elsősorban a megye településeinek önkormányzataiban dolgozók számára.

(Itt jegyezzük meg azt az országos gondot, amit a „régiók” és a „kistérségek” nem elég körültekintő kijelölése és ismerete jelent. Nagyon hasznos lenne legalább a gyakran jellemzett kistérségek létrejöttének földrajzi gazdaságpolitikai és kulturális előnyeit bemutatni, hangsúlyozni, esetleg példákkal is alátámasztani)

1.2.

Az anyag feldolgozása során számos olyan mérőszámmal, adatsorral, grafikonnal találkoztunk, amelyek szokatlanok a magyarországi statisztikában ill. bevezetésük, alkalmazásuk nem teszi világosabbá, egyértelműbbé a kérdést.

1.3

Nem látjuk sehol a kiút irányát abból a „zsákutcából”, amely a 19 megye között a 17., ill. 16. helyre rakja a megyét. Ugyanis az, hogy „hátrányos helyzet”, nem lehet örök életű, nem lehet „billog” a megye lakosainak homlokán.

Az ország megyéinek többsége B.A.Z. megyéhez hasonlóan az országhatárral is határos, mégsem tekinthető „zsákutcás” megyének. Miért nem lehet a határon túli (zömében magyar lakosságú) településekkel is intenzívebb kapcsolatba kerülni? (Miért nem lehet például az ózdi kohászoknak a kassai vasműnél munkát vállalni? Ezek a kérdések pl. Komárom-Esztergom megyében a maga természetességével megoldódtak, még jóval az EU-hoz való csatlakozásunk előtt.)

Miért csak a jó 30 éve elhatározott Trieszt-Budapest-Kijev folyosó kiépítésére és fejlesztésére van pénz és akarat és miért nincs az egymáshoz közeli és mégis fontos **Miskolc-Kassa-Krakkó** folyosóra?

Ennek megvalósítása jelentős gazdasági fejlődési lehetőséget biztosítana megyénk számára.

1.4.

A tanulmány több térképén a megye területének legalább a 2/3-a a „**leghátrányosabb helyzetű**” minősítést kapta. Nagy a munkanélküliség, az országos átlagot jóval meghaladja a cigány népesség aránya, stb. Mégsem találunk az anyagban olyan ötleteket, javaslatokat, amelyek legalább e két súlyos gondon segíteni próbálnának.

1.5.

Az egész országban terjed az a követendő irányzat, hogy minden település, minden település-csoport, igyekszik megmutatni az ő sajátosságait, egyediségét, nevezetességét. B-A-Z megyében a néhány éve kigondolt miskolci „kocsonyafesztiválon”, a „Bartók - ...” operafesztiválon és a „Zempléni Művészeti Napokon” kívül alig tud rólunk az ország valamit.

Pedig volnának más lehetőségek, nevezetességek is. Például:

- az egész ország úgy tudja, hogy nagyszerű a tapolcai strand-élet, ezzel szemben a strandot évek óta zárva tartják és több helyi politikus még azt is sikerként könyveli el, hogy a strand területének egy része milyen jól funkcionál „gépkocsi parkolóként”;
- akik tudnak róla, becsülik és tisztelik a Bükk-szentkereszti „füves-embert” és sokan hisznek az ottani „gyógyító kövekben”, de annak ellenére, hogy Bükk-szentkereszt az egyetlen „magashegyi klímájú” települése hazánknak, ennek nincs híre, nincs kultusza;
- a „csipkés-kúti ménés” is lehetne turisztikai célpont;
- egyre terjed a kerékpáros turizmus, de hazánk egyik legszebb hegyvidékén, a Bükk-hegységben e megyében nincsenek kerékpárutak (még a leglátogatottabb Tapolca és Lillafüred között sem.);

1.6.

A megye számos műemléke szorul felújításra, de a felújítottak zömének nincs meg az értelmes hasznosítása.

A „műemlékesek” általában megfeledkeznek a kastélyokat körülvevő parkok, vizes árkok, tavak felújításáról, rehabilitációjáról (L. pl. az edelényi COBOURG-kastélyt).

1.7.

A megye vízi útjai – még a Tisza is! – teljes egészében kihasználatlanok. Pedig volna igény a vízi sportokra. A megye kis folyóin járó kis merülési mélységű,

kisebb testű hajók nemcsak a túrizmust, hanem a települések közötti közlekedést is segíthetnék.

1.8.

A megye „gazdag” bányatavakban. Megítélésünk szerint túl sok az olyan kavicsbánya, melyekben a hasznosítható ásványi nyersanyagot csak a felszín közelében termelik ki, a mélyebb rétegek a talajvíz szintje alatt a helyükön maradnak. Ezáltal évről-évre indokolatlanul nő a mezőgazdálkodásból kivett területek nagysága – véglegesen, helyrehozhatatlanul.

S e sok kavicsbánya-tó között egy sincs olyan, amelynek a környékét rendbe tették volna és alkalmas lenne rekreációra, a vízi sportok kiteljesítésére (pl. a miskolci Csorba-tó is ilyen lehetne).

1.9.

Az „Észak-Magyarországi Régióhoz” tartozó másik megyeszékhely, Eger nagyon nehezen közelíthető meg Miskolcra. A Bükkön átvezető út felújításával, több hajtűkanyar alagúttal való kiváltásával Eger és Miskolc közös turisztikai célpont lehetne, kihasználva ennek minden előnyét.

1.10.

Fejleszteni kellene – más tájegységek és más európai országok példáját követve –

- a bor-út,
- a vas-út
- és a geo-turizmus

programját, megfelelő szálláshelyek, turistautak, tájékoztatók kialakításával és magas szintű marketing tevékenységgel.

1.11.

A megye határátkelőhelyeit felveri a gaz, az egykori vámházak és határőr-épületek egyre pusztulnak. Nagyon hasznos volna, ha a Megyei Idegenforgalmi Hivatal minden határátkelő-helyen működtetne irodát térképekkel, tájékoztatókkal, több nyelven beszélő szakemberekkel – célszerűen egy eszpresszóval vagy kultúrált büfével, mosdókkal ellátott épületben. Nem hisszük, hogy a szomszéd ország ellene lenne egy ilyen hasznosításnak – akár egy közös épület két felén működve.

1.12.

Végül – hiszen az anyag csak érinti a megyei jogú város, a megyeszékhely, Miskolc létét és szerepét mégis e város közvetlen és közvetett hatásai, kisugárzása miatt - meg kell említeni néhány jelentős hiányosságát a megyeszékhelynek is:

- nincs hazánkban még egy jelentős város, ahol ne működne komoly Ipari Park;
- a Majális-park közelében volt, vagy tíz éve leégett, azóta gyakorlatilag elpusztult a „Bükk-kapu”, amely felújítva fontos szerepet kaphatna a helyi tanulóifjúság természettudományos nevelésében és segítené a városba érkező turisták tájékoztatását is;
- a kohászat és gépgyártás „barna-mezője”, sőt egy jelentős kiterjedésű kohászati salakdomb is csúfítja a várost és e téren jó két évtizede semmilyen kedvező fordulatnak nem örülhetünk;
- egy ekkora városban a kiváló – de nagy tömegek befogadására alkalmatlan – tatolcai barlangfürdőn kívül aig van strandolási, fürdési, úszásoktatási lehetőség.

1. Az egyes tervfejezetekhez kapcsolódó konkrét észrevételek

2.1. A Határozattervezet tervfejezethez

I. Irányelvek fejezet

- Az 5. alfejezetében a felhagyott iparterületek rendbetételére illetve hasznosítására vonatkozó irányelv támogatandó, azonban jelenleg „üresnek” bizonyul, mivel az értékesnek, épített ipari örökségnek minősülő objektumokra vonatkozó szabályok betartására a szankciók nem eléggé szigorúak (ez vonatkozik a II. fejezet 2 alfejezetében rögzítettekre is).

II. Térségi ajánlások fejezet

- A 2. alfejezetében foglalkozik a városias szövet szétzilálásának megakadályozására, városrészek ingatlanpiaci felértékelhetőségre vonatkozó műszaki, környezeti, építészeti intézkedések megtételének szükségességével, azonban nem foglalkozik a szociális, vagy szociálpolitikai okokból, intézkedésekből származó városszövetek keletkezésének megakadályozásával.
- A magántőke, különösen a külföldi magáncégek megjelenésével nagy kiterjedésű kereskedelmi objektumok sokasága, ipari létesítmények, ipari parkon kívüli és belüli ipari üzemek jöttek létre környezetünkben is, melyek funkcionálása a tulajdonos érdekeitől függ, - így teljesen bizonytalan a helyi kötődése - nem található olyan szabályozás, mely a funkció nélkül maradt objektumok, telepek esetében a tulajdonosra terület visszaállítási előírást határozná meg, a rehabilitáció vagy az államra, rosszabb esetben az önkormányzatra maradhat.

- A 3. alfejezetben a hagyományos vidéki település térségek fejlesztésénél betartandó ajánlások esetében nagykiterjedésű kereskedelmi létesítményekre vonatkozó egyértelmű tilalmak felülvizsgálandók különösen nagyvárosi szomszédság esetén, de térségi csomópontokban történő kereskedelmi centrumok esetében is (lásd. Pí Ausztriában alkalmazottakat).

2.2. A Megalapozó Munkarészek tervfejezethez

- A 2.7. környezetvédelmi alfejezetben a vízvédelem érdekében a bányászati tevékenységre vonatkozó előírást említi, az ipari tevékenységre, ipari telep telepítésére hasonló tartalmú előírást nem fogalmaz meg.
- A 4.13. védendő szerkezetű település alfejezet 4.1 táblázatában a Miskolcra vonatkozó védendő települési értékek felsorolt helyszínei felülvizsgálatát javasoljuk és szükség szerint kiegészítendőök (pl. újmassai műemlékkohó térsége),
- Az 5. Közlekedési fejezet 5.34 alfejezetében a a Miskolc-Papírgyár-Taksalápa ÁÉV (hossza-20 km) viszonylat módosítandó Miskolc-Papírgyár-Mahoca (hossza12 km) útviszonylatra.
- Az 5.43 alfejezetben térségi jelentőségénél fogva is szükségesnek tartanánk Miskolc K-Ny-i és É-D-i kerékpárútjának fejlesztését szerepeltetni

2.3. A Helyzetelemzés tervfejezethez

- Az interjúk előre összeállított kérdések szerint történtek, ennek következtében a fejlesztési elképzelések megfogalmazásánál az adott tájegység földrajzi, geológiai helyzetét, adottságait sok esetben nem említik, kevésbé, vagy csak némely esetben veszik figyelembe,
- A térségek felzárkóztatásában a legtöbb interjú alany a turizmusban lát kitörési lehetőséget, még igen halvány adottság esetében is (pl egy-egy épített emlékre, örökölt tájegységi hagyományra). A turizmus csak akkor lehet megoldás, eltartó erő, ha az év minden időszakában, vagy az év meghatározott időszakában intenzív látogatottságot forgalmat biztosít, amihez a geológiai, tájszerkezeti vagy az épített környezet kevés, a hosszabb tartózkodási idő eléréséhez igen széleskörű színes programot is kell kínálni és főleg a térségek összefogása elengedhetetlen.
- Több interjú foglalkozik a lakosság képzettségi szintjével, minőségével. Véleményünk szerint nem az alulképzettség a gond – bár ez is előfordul inkább az igény és a meglévő képzettségi összetétel közötti különbség jelent igazán problémát, megoldandó feladatot, ez az 5.5 fejezetben is érzékelhető.

- A fejlesztési elképzelések taglalásánál található olyan megnyilvánulások is, melyek nem a „van”-ból építkeznek, hanem a „nincs”-re hivatkoznak (pl.: ózdi térség vasúti villamosításának hiánya, vagy az encsi térségben a négysávos út hiányára, ami nem igazán akadályozó tényező, mivel az ózdi térségben a vonatközlekedés diesel motorvonatokkal megoldott, a 3-as számú főközlekedési út korszerűsítése Miskolctól a szlovák határig két éve fejeződött be).

A fentiekben ismertetett- viszonylag bő – vélemény és javaslatok sora jelzi, hogy a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, azon belül is annak B.A.Z. Megyei Szervezete kiemelkedő figyelemmel kíséri a megye fejlesztési terveire, koncepcióira vonatkozó intézkedéseket.

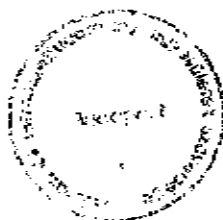
Szövetségünk egyúttal reményét fejezi ki, hogy a véleményezési eljárás lefolytatását követően a véglegesített – és elfogadott Területrendezési Tervben foglalt feladatok végrehajtása, a tervezett fejlesztések megvalósítása nagymértékben hozzájárulnak Borsod-Abaúj-Zemplén Megye gazdasági fellendüléséhez.

Kérjük, hogy észrevételeink és javaslataink – lehetőség szerint – a Terv léptékének megfelelően kerüljenek beépítésre a véglegesített Területrendezési Tervbe.

2008. október 7.

Tisztelettel:

Dr. Gagyi Pálffy András
főigazgató

Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége

1. Általános észrevételek

1.1 A területrendezési terv a teljes megyére készült, a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvényben, a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 18/1998. (VI. 25.) rendeletben meghatározottak alapján. Emiatt az egyes szakágak vizsgálata, a területrendezési terv felépítése csak megyei szinten értelmezhető, ezért ettől eltérni nem célszerű (jogilag nem is lehet), így a területrendezési terv „társégi” szintű lebontására nincs mód.

1.2 Az észrevétel nem vonatkozik konkrétumokra, nem emel ki egyes táblázatokat, azonban úgy gondoljuk, hogy a tervanyag minden táblázata az 1.1-ben meghatározott tartalomra tekintettel kellően megvilágítja az adott szakágak jellemzőit, folyamatait, problémáit.

1.3-1.4 A terv műfajából adódóan a MTrT sajnos nem fejlesztési típusú terv, célja a megyei elképzelések, igények alapján az infrastrukturális elemek és a települési területek helybiztosítása helybiztosítása, és ágazati korlátokkal, törvényi szabályozásokkal való összehangolása megyei szinten. Így csupán az infrastruktúra, és a települési fejlesztési igények konkrét helybiztosítását oldhatja meg, a kiutat a szakszabályból nem. (Megjegyezzük: ez a megyei fejlesztési koncepció feladata lenne)

1.5 A megyei turizmus a MTrT léptékének megfelelő léptékben került kidolgozásra, nem sorolhatja fel a megye összes településének kezdeményezését, csupán a társégi – több települést átfogó – adottságokat vizsgálhatja, és adhat javaslatokat. (Megjegyezzük, hogy az MTrT az OTrT alapján országos jelentőségű kerékpárutat javasol Miskolcra Lillafüred felé.)

1.6 Az észrevétel nem érinti a MTrT-t.

1.7 Az észrevétellel egyet értve MTrT az eszközeit teljes mértékben felhasználja a vízi turizmus és vízi közlekedés fejlesztésének segítésére (pl. társégi jelentőségű kikötők), de mivel nem fejlesztési típusú terv (lásd 1.3 és 1.4 válasz), ezért további eszközzel nem tud élni.

1.8 A bányatavakkal összefüggő véleménnyel teljes mértékben egyetértünk. A probléma súlyára való tekintettel külön intézkedési javaslat foglalkozik a bányatavakkal halmozottan érintett térségekkel.

1.9 A MTrT, mint kistérségi mellékút tartalmazza az Eger-Miskolc közötti összekötő utat, nyomvonalának jelzésénél felhasználva a közútközlekedési és a Mezőkövesdi Kistérség által szolgáltatott információkat, adatokat, és figyelembe véve a helyi viszonyokat.

1.10 Nem a MTrT feladata (lásd 1.3 és 1.4)

1.11 Nem a MTrT feladata (lásd 1.3 és 1.4)

1.12 A fejlesztési típusú kérdések megoldása – különösen Miskolc esetében – nem a megyei területrendezési terv feladata.

2. Az egyes tervfejezetekhez kapcsolódó konkrét észrevételek

2.1 Határozattervezet

- A MTrT műfajából adódóan a tervben ennél szigorúbb ajánlásokat – tekintetbe véve a felhagyott iparterületek eltérő adottságait és körülményeit is – nem lehet megfogalmazni.
- Az ipari létesítményekkel kapcsolatos aggodalom érthető, azonban erre nincs ráhatása a MTrT-nek, ezt minden településnek magának kell elérni az elfogadott településfejlesztési koncepcióval összhangban.

Rövidítések:

OTrT = Országos Területrendezésről szóló 2003. évi XXVI. törvény (módosította: 2008. évi L. tv.)

MTrT = Megyei Területrendezési Terv

- Az MTrT műfajánál fogva nem adhat választ a településeken belül zajló komplex szociális – városszerkezeti – átalakulási folyamatok kezelésére.
- A városias települési térség és a hagyományos vidéki települési térség kijelölését a városok figyelembevételén túl, a település adott kistérségben betöltött (várható) szerepe, földrajzi helyzete, fejlesztési/fejlesztési törekvései is meghatározták. E tekintetben azok a települések, ahol ezek a feltételek intenzíven vannak jelen városias települési térségként került meghatározásra (így a „nagyvárosok” körül, több csomópontban is), ahol lehetőség van nagyobb kereskedelmi egység elhelyezésére is. A hagyományos vidéki települési térségben továbbra sem tartjuk indokoltnak az 1000 m²-nél nagyobb kereskedelmi egységek létrehozását, mivel előreláthatólag nem várható nagyobb kereslet. Amúgy az 1000 m² alatti kategóriába „beleférnek” az országban jelenleg erős ütemben terjeszkedő nagyobb kereskedelmi egységek is.

2.2. Megalapozó munkarészek

- A 2.7 környezetvédelmi fejezet a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi övezettel összefüggésben az OTrT szerinti bányászatra vonatkozó szabályt idézi. Nincs lehetőség ezen szabály kiegészítésére az „ipartelep” telepítésével kapcsolatosan.
- A táblázatot a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Világörökség Nemzeti Bizottsága Titkárságának és az Oktatási és Kulturális Minisztérium észrevétele alapján fogjuk átdolgozni, ahol az összes műemléki védelem alatt álló megyei objektum felsorolásra kerül.
- Az 5.34. alfejezetben a „papírgyári” erdei vasutat Miskolc-Papírgyár-Mahóca viszonylatra módosítjuk.
- Miskolc térségi jelentőségű kerékpárút fejlesztését a településszerkezeti terve alapján ábrázolja a terv.

2.3 Helyzetelemzés

- Az észrevételek tervezői választ nem igényelnek.